

Helgi Sallo Pipist Almani

Helgi Sallo kohta on öeldud, et ta ongi teiste jaoks sündinud. Sallol on artisti tarkus, mis polegi elu jaoks, omapärane löögijõud, et teatris edasi jõuda. Lavastajad peavad Helgi Sallot hästi juhitavaks näitlejaks. Sallo olevat nagu karge vesi, mida täpse suunamisega on võimalik ajada leigeks, kuumaks või siis nii tuliseks, et lööb lausa kaane pealt.

Helgi Sallo põhitegevus on Alma. Estoonlastele on Helgi Sallo teatri näitejuht, kes istub proovis lavastaja kõrval ja saab end avada näitlejate kaudu. Helgi teab, et näitleja õnn võib seisneda vaid ühes tunnustavas sõnas, ja siis on hea, kui on olemas inimene, kes on su vastu üdini aus.

Helgi Sallo ei ole näitleja, keda publik aplausi saatel lava taha saadab. Teda tahetakse samas rollis jälle näha, et millega ta seekord üllatab. Kas päriselus on vähem seda Sallot, kes Mustamäe privaatsusesse sulgub? Või mis see näitleja tavaline olek ongi. Närvid on etenduse või proovi järel pingul nagu pillikeeled, aga see pole mitte ühegi mängitud rolli hoiak. Sest üks asi on lava ja teine asi elu. Ja elus seda niisugust mängitsemist Helgi ei kannata.

Tahab, usub ja teeb

Inimesel on üks elu. Või kaks, nagu on näitlejal. Aga kõik suured näitlejad on üksteisega sarnased selle poolest, et nad kellegagi ei sarnane. Tahe mängida on Helgi Sallo loomuses igihaljas, mida ei saagi mängida, simuleerida. Kuna see loomingulisuse saladus ja võti on kirkas lapsikus.

Helgi Sallo on teatrisse tulnud ja sinna ka jäänud. Mäng on ta eluosa. See võib kõlada ka mõneti hüpoteetiline, kuid tõenäoliselt oleks suur „tükk teatrit” teatrita, kui poleks selliseid näitlejaisiksusi nagu Helgi Sallo.

Helgi Sallost on juba kirjutatud üks raamat. Aga et Sallo lugu ühte raamatusse ära pole mahtunud, kirjutati teinegi. Kas Helgi tunneb etenduse-eelset sabinat või pabistas, kui ilmus teine raamat - ei. Näitlejale on ju oluline, mis raamaturiulites sinust tuksuma hakkab.

„Mul on praegu nii surmlikult palju tööd, pea igal õhtul laval ja näitejuhi amet. Nii et ei jää aega mõelda ega pabistada. Jalatallad löövad tuld, aga süda hõiskab sees. Ei ole mul häda midagi. Aga see raamat on ju teistsugune raamat, mida inimesel on kergem

Kultuur ja Elu

62,63,64,65,66,67,68,

Estonia teater
Vana Baskini Teater
Teater

lugeda. Nagu varblase lend üle põllu. Ega see polnud mõeldud, et ilmub suur elulooraamat. Nii et ma ei põdenud ega pabistanud midagi. Välismaal ilmuvad näitlejatest raamatud juba nagu kirjud koerad: staar teeb suure rolli ärajajälle ilmub temast uus raamat. Tore, et Eesti Naine sellele pihta sai, et neid raamatuid avaldama hakkas.”

Ja ometi. Algul põikas Helgi raamatu kirjutamisest tagasi. Sest ta ei tee kunagi midagi prauhti, vaid on enda sõnul suur „paaniker”. Üks asi on rääkida, aga teine asi on oma elu mustvalgel lugeda. Kõik see võib tunduda ka hallivõitu tuttav ja mitu kordi ära räägitud.

Nagu inimese koju ei tohi liiga kauaks jääda, tuleb ka „raamatuelus” külalisena lahkudajust siis, kui kõige põnevam tunne. Võib olla ei söanda Helgi ka ise endale tihti liiga lähedale astuda.

Hille Karmi „Helgi Sallo. Helgib ja heliseb” raamatus on kirjas kõik see, mida Helgi on endast rääkinud ja ei midagi enam - skandaalikesteta, mida lugeja võib-olla ootab. Pisut üllatuseks tuleb pealtnäha seltsiva ja särava Helgi sügav sisemine tõsidus ja soov üksinduse järele.

Kuulsuse algus

Teatripublik mäletab Helgi Sallot temperamentse operetinäitlejana. Aga televaataja oma lemmikut 1967. aasta televisiooni laulusaate „Horoskoop” aegadest.

„Nii kummaline kui see ka pole, aga just televisioon ja „Horoskoop” töid inimesed ka teatrisse ja tegid minust Sallo.” Kui tänapäeva ütlemist järgida, oligi televisioon Helgi Sallo ja vaataja vaheline suhtekorraldaja.

1964. aastal astus Helgi Sallo konkursi korras Estonia teatri kõrge kunstinõukogu ette. Et tal eriharidust polnud, ooperikoori ei võetud, ja võeti lihtsalt teatri hingekirja. 1965. aastast alates sai Helgi Sallost Estonia teatri solist.

Helgi Sallo karjääri algust ilmestab tuntud lugu, kuidas Eri Klas juba 1964. aastal kokaplika „West Side Story” etenduses lavale tõi. Tookord oli Mariat lihtsalt vaja, ütleb Helgi, sest kõik teised tegelased olid olemas.

Kui Eri Klas tagasihoidliku välimusega neiu lavaproovi tõi, ei paistnud ta millegagi silma, aga kui see neiu laulma hakkas, jäid kõik kuulama. Nii leiti kauaotsitud Maria, ja mitte ainult, leiti ka Helgi Sallo.

Maria oli Helgi Sallo võidukäik. Siinkirjutaja ei varja liigutushetki,

kui tagasivaates assotseerub valge habras ja tagasihoidlik Maria, Helgi Sallo, kes toonase stuudioõpilasena otsis lava taga väikest ava, et lavale pääseda, et hästi vaikselt keskele jõuda. Aga see tal ei õnnestunud.

„Lapsena lõugasin raadioga võidu.

Vanemad imestasid, kuidas see laps neid laule oskab. Lõugasin lihtsalt kaasa, laulu sõnu ei teadnud. Ju mul mingi harmooniataju on, et sain juba siis umbes aru, kuhu viis välja läks. Kogu elu on mul olnud just see mängimise rõõm. Mängisin kanadele ja kassidele, aga nemad ei seisnud paigal. Pärast keskkooli läksin vanemate ja sugulaste soovitusel papa Arderile ette laulma. Arder ütles, et huvitav tämber, aga nad tahavad ju suurt häälematerjali. Käisin ka Paul Maantee juures deklameerimas, aga arvati, et tühja kotti pole mõtet püsti ajada! Nii läksingi kokakooli.”

Helgi imestab siiani, kuidas ta tookord küll „West Side Story” ära laulis: „Marial läks vaja kõrget „do” nooti, aga mul seda siis polnud. Ja selle laulsid kaks kooriartisti minu eest lava taga, mina tegin ainult suu lahti ja ...” muigab Helgi. „Õnn oli, et ikka viisi pidasin, sest tegelikult laulsin ju mustalt, mul oli probleem ja närviga pressisin hääle kõrgemaks. Kui hea on draamanäitlejal muusikalis osaleda. Laulja hakkab ennast lahti laulma, tahab või ei ... tunneb äkki, et siin-seal on probleemid. Draamanäitlejal ei ole asi nootides. Nemad lähtuvad sisust ja laulavad just nii, nagu laulab süda sees. Ma ei jõua siiani ära imetleda Georg Otsa oskust mitte eriti suurt häält nii rikkalikult värvida ja oskuslikult kasutada. Eriti siis, kui Georg Ots „Othellos” Jagot laulis, olin tema andunud kuulaja. Priima, mis hääli ta teha oskas ja julges! Minu arvates tahavadki lavastajad muusikateatrites teha tööd rohkem just näitlejatega, kui pole nii jumalik hääli nagu Margarita Voitesel.” Helgi Sallo on ise paljuski Georg Otsaga ühte lavaõhku hinganud, piltlikult öeldes söönud samast katlast: nad on olnud partnerid laval. Toona, „West Side Story” algusaegadel nuttis noor Helgi Sallo õnnepisaraid, kui samu lavalaudu pidi käima hakkas, kus käis Georg Ots. Nüüd ütleb Hanna-Liina Võsa, et oli pisarateni liigutatud, et sai Mariana võimaluse sellel samal laval mängida, kus Helgi sama rolliga oma karjääri alustas.

Ja mis saab olla parim kingitus, kui mängida laval koos tütrega. „Viuldaja katusel” on laval ema ja tütar - näitlejad Liina Vahtrik ja Helgi Sallo. Liina mängib uues lavastuses ema Goldet, keda on mänginud aastaid tagasi Helgi Sallo. Ja Liina partnerit, kosjamoort Yentet mängib Helgi. See on teistmoodi õnn ja ühendus tulevikuga.

Vanaema roll sobib

Helgi Sallo sõnul on vanaema rõõmud elus ühed ilusamad.

„Vanaema-juba see sõna meeldib mulle. Vanaema, kes õpetab oskusi, elutarkusi, kelle süle on kõige soojem ja tal on sinu jaoks alati aega. Vanaema on koduhaldjas. Ma olin siis nelja- viieaastane, kui mu vanaema suri, aga mu ettekujutus vanaemast on nagu laulusõna: vanaema, helde, lahke. Mul polnud sel ajal nii palju tööd ja sellepärast oli Liina tütar Reti Maria ka vähem teatrilaps, kui oli minu tütar Liina.”

Vahel võttis Helgi ta proovidesse kaasa, aga Reti istus rohkem Õmblejäte juures. Seal oli tema jaoks palju huvitavat: nõöbid, pitsid. „Reti ei läinud õhtul enne magamagi, kui ma teatrist koju jõudsin, küsis: „Mamma, miks sa nii kaua kondad?” Ütlesin, et kommiraha vaja teenida. Meie lähedal oli kommipood, kus me palgapäeval käisime komme ostmas.”

Ja nii jäigi, et kui vanaema õhtul välja läks, siis Reti teadis, et mamma läheb kommiraha teenima. Reti on kõrgharidusega filoloog ja vanaema hea reisikaaslane. Suvel lähevad nad koos Fääri saartele. Kui Reti ülikooli sisseastumiseksamid ära tegi ja ülikooli sisse sai, oli Helgi valmis kasvõi õnnest kosmosesse lendama. Aga samas paanitses, et kuidas see laps ikka võõras linnas hakkam a saab. Ja lubas, et hakkab igal vabal hetkel Retit moosipurkidega Tartus vaatamas käima.

Liina teine laps on poiss, Johannes. Aga poiss on poiss. Ja võib olla vanaemal polegi poisiga nii suurt hingesugulust olnud. Sest Johannesel on ju ka teine vanaema. Aga Johanneses on nagu tõrts seda näitlejaverd. „Ta on nagu pisike vananimene. Mulle meeldis, kui ta pisikese põnnina ütles: „Mamma Helgi, kui sa meile tuled, ütled alati: „Osha pishikene.” Kui ma ise olin pisike ja rääkisin tädiga, kelle selg oli vanadusest natuke vimma jäänud, siis tõmbasin end ka ettepoole küüru. Tädi vaatas natuke pahaselt otsa, aga see polnud ju paha pärast. Ju ma tahtsin tädiga lihtsalt võrdne olla.”

„Omadus, mis ma oma ema juures hindan, on hästi arenenud tötunnetus,” ütleb Liina Vahtrik. „Mu ema ei salli silmaotsaski lipitsemist ja pugemist, ja tunneb kohe ära, kui keegi ei ole siiras. Tema elust olen ma õppinud ka seda, et töö ei ole ainus asi sinu elus. Sa ei tohi hinnata end ainult läbi töö. Ja kui armastus peale tuleb, on kõik lollused lubatud, isegi need, mis teistele võivad tunduda naeru- või häbiväärsed.”

Liinal oli kaua aega hirm olla ema moodi. Nüüd kinnitab aga

näitleja Vahtrik, et enam pole tal raske olla Sallo tütar.

„Minu meelest on see tore - ema on lihtsalt ainulaadne kuju. Tema juures meeldib just see, mis paljusid närvi ajab; kui ta räägib ja naerab ja teeb seda kõva häälega. Kui aga ema kedagi kuulab, siis on tal niisugune nägu peas, nagu oleks see maailma kõige huvitavam jutt. Avatud ja lahtine inimene on ju suur väärtus. Ja kui mulle selles mõttes öeldakse, et olen iiliemotsionaalne ja suhtlev, siis see meeldib mulle.”

Kui Helgi Sallo teatrisaalis istub, ajab Liina teda naerma, kuigi tütar mängib tõsise näoga. Mõnikord hoiab Helgi lausa jõuga tagasi, et naerma ei hakkaks - pandaks ju tähele, et nojaa, tütar mängib.

„Minu ema pole enda jaoks mingeid järeleandmisi teinud ei elus, armastuses ega abielus,” kinnitab Liina. „Armastus on ema jaoks religioon, üks ja ainus.”

Liina isa, Estonia teatri endine laulja Uno Heinapuu, on öelnud.

„Meie vahel tekkis midagi ilusat, milles polnud ettekirjutusi, tingimusi, survet ega lubadusi.” Helgi nimetab Unot oma Suureks Armastuseks, kes oli aga abielus teise naisega. Usalduse ja armastusega kaasneb avameelsus sellest rääkida. Kui on teineteisemõistmine, siis pole kõigest hoolimata mingeid piire ega tõkkeid oma kunagi ebatavaliseks peetud eraeluliste otsuste üle. Vahtriku arvates pole ema aastate jooksul lubanud mingeid järeleandmisi - ei laval, elus ega ka armastuses. „Armastus on tema jaoks religioonüks ja ainus. Kannatustega rikastatud elu on teda isegi toitnud.”

„Ega minu ema igasugust jama oma hõlma alla ei võtaks,” tõdeb Liina ning meenutab lapsepõlvemänge koos isaga: toredaid ooperiviktoriine, mis ooperist, kes on helilooja, mitmes vaatus ja kes laulavad. „Need olid kihvtid mängud ja juba päris pisikesena teadsin näiteks Verdist ja muusikast küllalt palju.”

Täiskasvanuna pole Liina muusikateatrit eriti tõsiselt võtnud ja vabatahtlikult sinna eriti kippunud. Ma olin sellega päri, kui ema ütles, et tahab lavalt ära minna. Ma ei ole ema laval palju näinud, kuid leidsin, et teatrist on aeg ära minna, kui oled allakäigu trepi esimesel astmel. Põhjamaalastel pole lihtsalt omane oma artiste kätel kanda, vaevalt, et keegi neist seda ootabki. Aga publik armastab mu ema.”

Kui Liina TV3 paroodiasaates „Su nägu kõlab tuttavalt” laulmas käis, naljatas, et on ema poolt sopran, isa poolt bariton. Mis on ka tõsi.

Heigi Sallo lihtsalt on

Hiljuti lahkunud lavastaja Ago-Endrik Kerge on nimetanud Helgi Sallot hästi juhitavaks näitlejaks, igasuguseks näitlejaks. „Sallo on, kui karge vesi, keda täpse juhtimisega on võimalik leigeks, kuumaks või siis nii tuliseks ajada, et lööb lausa kaane pealt.”

„Piinlik, teised joovad hommikukohvi, ja üks tädi teleris jälle laterdab,” muheles Helgi pärast seda, kui oli „Tähelaeva” saates ära käinud. „Ja mõni võib arvata, et inimene nagu ise tahaks, et temast kogu aeg räägitakse. Aga see ajab mind juba naerma. Mitukümmend aastat ja ikka sama jutt. Mis seal ikka rääkida on, midagi uut ja olulist pole ju enam lisada,” ütleb Helgi ja räägib juurde mitu peatükki.

Estonia teatri endine jumestaja Anne Kastehein, kelle grimmitoolis Helgi istus, mäletab, et Helgi kahetses alati enne etendust, et miks ta ei hakanud lillemüüjaks või lillekasvatajaks. Et miks ta peab kogu aeg niimoodi närveerima, aiandis on ilus, rahulik, lilled õitsevad, aga tal on süda paha. „Jah, aga siis läks Helgi lavale ja säras nii, et keegi ei saanud midagi aru.”

Sel ajal, kui televisioon Sulev Nõmmiku „Teatriööd” filmis, ootas Helgi last ja tänas õnne, et Anne tal kogu aeg kõrval oli ja tuge andis. „Helgi kaebas ikka, et siit ja sealt valutab. Kui ta aga võtteplatsile jõudis, kadus see kõik nagu vits vette. Tavaliselt Helgi tegi endale ise grimmi ja on väga hea käega. Minu ülesandeks jäi teha soeng. Paar korda õnnestus mul teda ka grimeerida. Minu meelest on kõik Helgi rollid elulähedased. Kui ta Pipit ette valmistas, vaatas kogu aeg lapsi. Jälgis trollis või bussis vanemaid inimesi, kui roll seda nõudis. Etenduse vaheajal ei jäänud ta näitlejate keeles „musta loori” alla istuma, vaid tuli grimmituppa ja rääkis kõva häälega. Sättisin ta soengut, aga tema võttis häälekalt teksti läbi. Mõtlesin endamisi - teised arvavad, et Sallo sõimab mind,” naerab Anne. „Andekad inimesed jäävad lihtsaks. Helgi rääkis mulle ära oma mured ja rõõmud, kinkis oma pildi pühendusega „Minu ihujuuksurile”.

Kunagine Estonia teatri solist Ester Lepa leidis, et Helgi Sallol on see artisti tarkus, mis polegi nagu elu jaoks: töökus ja löögijõud teatris edasi jõuda, hommikust õhtuni vastu panna.

Aga Helgi arvab, et „Minu õnn ja suur vedamine oli see, et kohe hakati mängima muusikale. Kui ma oleksin jäänud ainult opereti subrette tegema, oleksin end tõenäoliselt kaunis ruttu ammendanud ja Estoniast ära läinud. Aga muusikal oli popp! Oma saba veidi kergitades võin öelda, et ma pole ka operetti mänginud traditsioonide järgi, vaid tegin „oma” moodi. Ma ei ole primadonna

tüüp, jah, kaunis tavalise hääle ja välimusega, keskmise isikupäraga. Aga mulle meeldib, et mu hääle tuntakse ära.”

Almastunud

Helgi Sallo kohta öeldakse - Alma, mis Alma. Mis tähendab, et televaatajal on omamoodi raske eraldada Önne tänava Almat ja Helgi Sallot. Või on Alma juba nagu kohustus.

„See on vaataja probleem. Alma mängitab mind. See osa on nii hästi juba kirjutatud. Aga kui vahel „Önnes” Alma stseene vaatan, paistavad peapöörded ja isegi intonatsioonid hoopis ema moodi. Ma pole kunagi varem aru saanud, kui ema moodi ma olen ja kui ema sarnane on Alma. Almal ja minu emal oli hea kodune kasvatus ja üks aastakäik möödunud sajandi esimeselt poolelt. Ema oli suur puhtusearmastaja ja Alma nühib ka kogu aeg. Ema tahtis, et kõik asjad on tema kontrolli all. Alma on ju samasugune, ajab igat niidiotsa taga. Paljud minuealised teavad, loevad üles kõik mu rollid. Aga mind üllatab, et ka noored pubekad vaatavad „Önne” seriaali, küsivad bussis autogrammi ja teevad oma vaimukat nalja. Balti jaam a eluheidikud tervitavad -olge tervitatud - ja paluvad käe peale autogrammi.”

„Mäletan, kui režissöör Tõnis Kask seda rolli mulle pakkus, ütles ta, et Alma on proua. See hakkas mulle meeldima, et Alma on selline inimene, kellel on eneseväarikust, kes on aus, sõnakas ja sõnapidaja. Ja kui sa siis mõtled, et niisugune proua ja äkki käib kõik tema selja taga ja temast minnakse mööda. Muidugi läheb ta siis närviliseks. Samas kinnitan, mind ei häiri, et Almast nii palju räägitakse. Kui mulle tullakse ütleva, et ma kogu aeg nii tige olen, siis ma ikka eristan, et seda öeldakse Alma kohta. Alma on vahel konservatiivne, kuid värvikas ja põhimõtetega elanud. Kui ma peaksin ka mõrtsukat mängima, mul ei teki probleeme, ma lähen rolli ja kui ma peaksin veel mõnda niisugust naist mängima, ei oleks see kindlasti nagu Alma.”

„Kui ma esimest korda loo läbi lugesin, mis ei olnud veel stsenaariumiks vormistatud, siis mõtlesin, et Tõnis Kask on peast nikastanud, kuidas ta saab mulle sellist osa pakkuda? Pärast kuulsin, et isegi Reinla oli kahelnud, et Sallo pole see õige valik. Aga huvitaval kombel, kui võtted algasid ja hiljemgi üle vaadates, olen imestunud, kuidas küll ühel režissööril võib olla nii kuramuse täpne nokkimine. Kusjuures tõesti mõtlesin, kuidas mina siis nüüd olen sihuke agulimutt...”

Kas tahaksid paremat, selles mõttes leplikumat Almat mängida?

„Ühel õhtul, kui mul polnud midagi teha, vaatasin vanu „Önnesid”,

mitu seeriat järjest. Katsusin olla hästi kriitiline, et võib-olla tuleks Alma juures ehk midagi pehmedada. Ei, mulle see naine kohe meeldib! Alma ei mängi, ta lihtsalt on. Kujuta pilti, ka ristsõnas oli küsimus: „Õudne eit Õnne tänavalt, nelja tähega. Kohe selle peale ei tulnud, aga ridade kaudu tuli välja, et Alma. Siis ma mõtlesin küll, et helistan, et tulge mõistusele. See ei olnud isegi jutumärkides! Inimesed on võib-olla harjunud nägema teise pilguga.”

Lihtsalt Helgi Sallo

Näitleja võimetel on piirid ja võimalus hakata ennast kordama?

„Ma pean ütleva, et kõigi nende teatriaastate ja lavarollide kõrval, mida Helgi on teinud, olen ütlemata õnnelik, et ta on ka näitejuhina noori artiste n-ö oma käte vahele võtnud, et neid kujundada,” kinnitas kord kadunud maestro Eri Klas. Ta lisas: „See säde, mis temas oli, kui ta „West Side Storysse” kutsusin, põleb edasi...”

„Selles Klasi-tuules olengi edasi liikunud ja pole lavatööd kunagi tööks pidanud. Lava on see, mille jaoks ma olemas olengi,” ütleb Helgi ise.

Ka Helgi Sallo esimene töö näitejuhina 1993. aastal oli samuti „West Side Story”. Lavastajana oli Neeme Kuningal Sallost tohutult palju abi: „Siin mängis kaasa Helgi teatri ja lava tundmine, tema silm, kõrv ja hea stiilitunne. Helgi näitejuhi tööst on vähe räägitud. Eks ta on näitejuhina ikka paras „tümikas”. Kes ta omaks võtab, sellele pakub igakülgset abi ja lauljad on meelitatud. Kes ei võta, need jätab ta kohe rahule.”

„Kui lavastajat proovis ei ole, loob Helgi proovikliima, võtab juhtimise enda kätte ja vormib lauljaid oma silma järgi. Oleme Helgiga vist 12 Violettat välja toonud, mis tähendab „Traviata” etendusse uued Violettad sisse viinud,” räägib Neeme Kuningas. Lauljanna Aile Asszonyile hakkas Helgi „näputöö” meeldima ja ta oli isegi õnnelik, et ooperi-Violetta muutus tema jaoks inimlikuks tegelaseks, mis muudab ka ooperis asjad põnevaks, isegi lihtsamaks ja tagab ka ooperi tõsiduse. Helgit usaldamata poleks seda võib-olla ehk juhtunud.

Märgusõna - partner

„Kui on hea sõbralik suhe inimeste vahel, on laval kerge mängida. Kui ei ole, kulutad ennast rohkem. Kui seesama inimene, keda ei salli, laval hästi mängib, tuled talle järele. Ja kõik see mõjutab mängu. Mulle on öeldud ka seda, et olen väljakannatamatult halb

partner, kes tähelepanu enesele võtab. Kinnitan, et ei tee seda kunagi tahtlikult. Võib olla oli hetkel minu väli tugevam, millega teise summutasin. Pigem hoian laval tagaplaanile, mille kohta ütles hea kontsertmeister Viive Ernesaks, et ära seda viga iial tee. See olevat julmem tegu, mida teha võin, sest siis olevat kogu tähelepanu just minul. Ma üritagu olla ikka ja alati ausalt esirinnas.”

Räägivad, et Sallo veab laval ka üksi välja? „Kui suudaksin üksi vedada, siis läheksin monoteatrisse.”

Millest algab etendus?

„See on alatine teema, kust etendus algab, kas garderoobist, lavalt või siis saalist. Mina usun, et etendus algab just saalist või juba sellest, kui publik garderoobis üleriided ära annab ja platsinäitaja koha ette näitab. Eesriie on siis veel kinni. Kui eesriie avaneb, peaks tavaliselt saalipoolel olema rohkem inimesi, kui laval. Ja kohe on tunda, kui heatahtlik või uudishimulik publik on ja kas selle publikuga sünnib hea etendus.”

„Ma ei tee ühegi sammu prauhti, vaid valmistan asju kaua ette. Olen suur „paaniker”! Ühest küljest see olukorraga kohanemine säästab ka inimest. Mõtlesin kaua aega ette, et kui ma saan nelikümmend, siis mul pole ju enam neid ja neid partnereid, ja kui see hetk tuli, olin selle juba mõttes läbi elanud. Ma hakkasin garderoobis aegsasti asju kokku panema, sest minu näitejuhi amet pidi hooajaga (2009/2010) lõppema. Aga direktor Aivar Mäe pikendas lepingut ja jätkasin poole kohaga näitejuhina. Olin nii liigutatud, et kodus tulid pisarad silma. Mulle lihtsalt meeldib see näitejuhi töö ja võib olla, et isegi rohkem, kui ise laval olemine.” Mis saakski korvata teatritööd, kui sulle on antud see privileeg - hääl, artistlikkus - ja publik on su omaks võtnud. See on ju suur õnnistus. Kuidas sel juhul teatrist lahkuda?

„Käin kodus paar päeva öösärgis ringi, aga siis piilun jälle teatri poole. Kohe oli hea meel, kui vana Baskini teatris hooaeg jälle peale hakkas, õhtul pärast etendust nii hea kerge tunne hingata, et oled jälle saanud laval olla.”

Näitlejasaatuse tähtsad pöörded saavad alguse enam-vähem juhuslikult. Niisama juhuslikult, kui sündmused Helgi näitlejaelus, kui Sallo pidi kahekümne neljandal tunnil rolli ära õppima ja asendama teist näitlejat - Ines Aru Hüüru mõisas mängitud suveetenduses „Head ööd. emal”. Õppis kümne päevaga teksti pähe - oli 70-aastasena küps näitleja, valmis elu parimateks võimalusteks.

Helgi: „Jah, lõpuks tuli, see minu eluroll, mida kaua ootasin. Aga see teadmine jõudis alles etendustega minuni. Pean olema Ines Arule ja Anne Veesaarele, ka juhusele, ainult tänulik. Poolteist tundi teksti, tõsine ja huvitav materjal. Thelma osaga on mul tõesti õnne olnud. Meie töö on nagu riigikogulastel, nagu nad ise ütlevad, et neil puhkust ei ole. Vaim ju kogu aeg töötab. Kui ei ole proov või etendus, on see alateadlik töö. Kui ma esimest korda Hүүru mõisa uksest sisse astusin, tundsin kohe ära hea aura. Jah, siin ma tahan seda etendust mängida.”

Meeldib üksi olla

Kui pärast etendust sees kõik tuksleb, on üks paik, kus paned ukse kinni - kodu. Ka see on õnn.

„Jah, õnneks on mul Mustamäel naabritega vedanud, nad on rahulikud. See olmemüra on ju õudne, eriti veel siis, kui järgmisel päeval on etendus ega saa välja puhata. Mulle kohe meeldib üksi kodus olla. Vahel ei võta ma öösärki ka seljast, saan kaks või kolm tundi arvutis ringi tuulata. Päev on küll tühja läinud. Aga enesetunne hea. Neid vabu päevi on ju nii vähe, ma lausa naudin seda, kuni ükskord õhtul märkan. Et prügikott on ka vaja välja viia, kuidas ma öösärgis lähen? Homme viin...”

Helgi ei pelga surnuaias käia, lahkunud emaga suhelda. Kui nädal jääb vahele ja ta ei saa kas etenduse, proovi või mingi muu põhjuse pärast kalmistule minna, on nagu midagi puudu. „Vanasti elasime perega väikeses korteris pead-jalad koos, magasime kordamööda põrandal. Paljukest siis omavahel rääkida saime. Ei küsinud, kui oli aeg seda teha. Kui ema oli haige, polnud temast enam vastajat.” Kui keegi sinust aru ei saa, oled ummikus, siis ema ikka saab. „Ema ütles lõpuks alati: „Helgikene, sul on õigus.” Tunnen seal kalmistul emaga seda erilist mõttelist sidet. Ma pole lõpuni aru saanud, mis see on.”

Pipi vaim ei väsi

Näitlejad hiilgavad lavaelu intensiivsuse või pikkusega. Helgi Sallo hiilgab mõlemaga. Lühiülevaadet rollide reast oleks raske teha. Neid on Pipist Almani.

„Kui Greta Garbost oleks tehtud film, oleks Helgi Sallo sobinud Garbot mängima,” leiab Ita Ever. „Mingi tüübiline sarnasus on.”

„Helgi Sallo on lihtsalt hea näitleja, keda ei liigita,” teadis lavastaja Ago-Endrik Kerge.

„Seda on huvitav vaadata, kuidas Helgi oma ealisi ressursse rollis ära kasutab ja vastavalt sellele Alma ealiselt muutub,” on öelnud

näitleja Linda Rummo. Teatrikülastajad ütlevad, et Helgi Sallo ei ela eakohaselt: võiks ju tugitoolis villasokke kududa, on aga endiselt muutumatuna vaat et igal õhtul laval.

„Onne tänava” Alma on paljudel peast pühkinud särava opereti laulja, „ära kaotanud” teatri kõikide aegade parima Pipi. Alma on peast pühkinud kogunisti näitleja Helgi Sallo. Televisiooni 55. aastapäeva juubeliküsitlusel ütles üks proua veendunult: „Ma mäletan veel seda aega, kui Alma Estoniasse tuli.”

Esimene Pipi Estonia laval oligi Helgi Sallo. Ajalehed kirjutasid siis, et Helgi Sallo Pipis oli temperament, improvisatsioon. Sallos nähti ainult Pipit. Just nii tugev oli Pipi vaim. Tänapäeva noortele, eriti televaatajatele tundub see mõneti uskumatu: kas laupäevaõhtune Onne tänava Alma mängis tõepoolest Pipit? „Veel praegugi tuleb mõni tänaval vastu ja ütleb: „Tere, Pipi!”. Kui tore see on,” rõõmustab Helgi ometi.

Helgi omastab rollid ja publik samastab teda nendega Ja Helgile see meeldib, et televaataja teda rolliga on samastanud ja usub, just nagu ta olekski sama inimene. „See on mulle kui näitlejale suur kompliment ja käib elukutse juurde.”

Oma nahast välja ei poe

Kui Helgi Sallo käis Muhumaal filmivõtetel, elasid nad peredes ja toimus piduõhtu. Helgi istus vagusi nurgas, sest talle meeldib teisi vaadata. Siis tuli üks mees tema juurde ja ütles:

ma arvasin ikka, et Helgi Sallo on peo keskpunkt ja tantsib terve õhtu laua peal. Aga Helgi istub lauas ja vaatab pealt.

Aga kui Aafrika kohalikud Onne tänava rahvast viim asel berberi õhtul vastu võtsid ja neid õõ läbi toitsid, tantsinud Helgi tamtammide saatel palmide all. „See oli tõeline vennastum ine,” rääkis tollal vaimustunud Tõnu Kilgas, „Esimene jook, mis meid joovastas ikka päris vahvasti, oli tehtud arvatavasti looduslikest ainetest. Tore oli vaadata, kui Helgi Sallo ja Kaljo Kiisk end araabia muusika saatel ümber lõkke võdistasid.”

Helgi pole teatritööd kunagi tööks pidanud. Lava ja teater on tema elus esmatähtis.

Minu laulud on lauldud, ütleb Helgi, aga huvitavatel rollidel lõppu ei paista, sealt rahu ei tule. Jalatallad löövad õhtul tuld, aga süda hõiskab sees.

"Nii kummaline kui see ka pole, aga just televisioon ja „Horoskoop” tõid inimesed ka teatrisse ja tegid minust Sallo".

- HELGISALLO -

"Minu ema pole enda jaoks mingeid järeleandmisi teinud ei elus, armastuses ega abielus.

-LIINA VAHTRIK -"

"Ma pole kunagi varem aru saanud, kui ema moodi ma olen ja kui ema sarnane on Alma.

- HELGI SALLO -"

"Kui Greta Garbost oleks tehtud film, oleks Helgi Sallo sobinud Garbot mängima.

- ITA EVER -"

ARHIIVIFOTOD Helgi Sallo oma garderoobis [Estonia teatris](#).

„West Side Story” (1964) - Marje Mihhailova (Metsur), Luule Laanet (Komissarov), Helgi Sallo, Viivi Rändsaar, Evi Roose.

Sellel pildil on Helgi koos Luule Komissaroviga, kellega hiljem seriaalis „Õnne 13” koos mängib. Helgi Sallo Horoskoobi aegadel.

„Nahkhiir” (1973) - Helgi Sallo ja Eva Meil. „Don Giovanni” (1975) -

Helgi Sallo Zerlina rollis. „Minu veetlev leedi” (2008) - Helgi Sallo

Mrs Pearce i rollis. „Pipi Pikksukk” (1969) - Helgi Sallo (Pipi), Ly

Jõe (Annika), Anton Bome (Tommy). „Operetikuningas Imre

Kälmän” (2019) - Helgi Sallo ja Hans Miilberg.

MARVI TAGGO